

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Прев 2059/2022
02.12.2022. године
Београд

Врховни касациони суд у већу састављеном од судија: Бранка Станића, председника већа, Татјане Матковић Стефановић, Татјане Миљуш, Јасмине Стаменковић и др Илије Зиндовића, чланова већа у парници по тужби тужиоца Водопривредно друштво „ДУНАВ“ АД Бачка Паланка, чији је пуномоћник Мишо Добријевић, адвокат у ..., против туженог „ERSTE BANK“ АД Нови Сад, чији је пуномоћник Неда Љепојевић Цветковић, адвокат у ..., ради исплате стеченог без основа, вредност предмета спора 489.023,01 динар, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Привредног апелационог суда бПж 1502/21 од 16.06.2022. године, у седници већа одржаној дана 02. децембра 2022. године, донео је

РЕШЕЊЕ

НЕ ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о ревизији туженог изјављеној против пресуде Привредног апелационог суда бПж 1502/21 од 16.06.2022. године, као изузетно дозвољеној.

ОДБАЦУЈЕ СЕ као недозвољена ревизија туженог изјављена против пресуде Привредног апелационог суда бПж 1502/21 од 16.06.2022. године.

Образложење

Пресудом Привредног суда у Новом Саду 4П 388/2020 од 19.11.2020. године у ставу првом, другом и трећем изреке, обавезан је тужени да исплати тужиоцу новчане износе са законским затезним каматама. Ставом четвртим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу исплати на име трошкова парничног поступка износ од 137.060,00 динара, са законском затезном каматом почев од дана извршности пресуде до исплате.

Пресудом Привредног апелационог суда бПж 1502/21 од 16.06.2022. године, одбијене су као неосноване жалбе тужиоца и туженог и потврђена је првостепена пресуда.

Против правноснажне другостепене пресуде, тужени је изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права, позивом на одредбу члана 404. Закона о парничном поступку.

Оцењујући испуњеност услова за одлучивање о ревизији на основу члана 404. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/2011...18/2020), Врховни касациони суд је утврдио да у овој врсти спора не постоји потреба за уједначавањем судске праксе.

Другостепеном пресудом правноснажно је одлучено о тужбеном захтеву тужиоца за исплату износа које је тужени стекао од тужиоца применом незаконите уговорне одредбе. Ставом 4. члана 9. Уговора закљученог између парничних странака 19.05.2010. године – број ...-... уговорено је да за време примене наведеног уговора могу вршити промене уговорене каматне стопе, као и начина обрачуна и наплате у складу са Политиком камата, накнада и провизија банке, а у оквиру којем то дозвољавају одредбе Посредничког финансијског уговора и одредбе члана 22. Уговора о дугорочном кредиту. Правноснажно је одлучено и о захтеву тужиоца којим је тражено да се обавезе тужени да тужиоцу, по основу неосновано наплаћених курсних разлика, исплати специфициране новчане износе са законском затезном каматом, а услед претходно утврђене ништавости одредбе члана 8. предметног уговора, којим је предвиђено да се камате, камате за кашњење у плаћању и други евентуални трошкови обрачунавају по продајном курсу банке за евро на кредите на дан измирења обавеза, све имајући у виду да је кредит у складу са чланом 2. уговора пласиран по куповном курсу банке за евро на кредите на дан пуштања кредита у коришћење. Одлучено је правноснажно и о тужбеном захтеву којим је тужилац тражио исплату износа од 93.245,70 динара са припадајућом законском затезном каматом од 20.05.2010. године, а по претходном утврђењу ништавости одредбе уговора из члана 10. став 1. којим је одређено да је корисник дужан да за обраду захтева и одобравање кредита плати 1% накнаде од износа кредита, на дан закључења уговора.

Побијаном пресудом није одступљено од судске праксе. Изражено становиште нижестепених судова у складу је са правним ставом усвојеним на седници Грађанског одељења Врховног касационог суда одржаној дана 22.05.2018. године и његовом допуном усвојеном на седници Грађанског одељења Врховног касационог суда, одржаној 16.09.2021. године. Када се ради о трошковима (или накнадама) обраде кредитног захтева, наведеним правним ставом изречено је да банка има право да наплати трошкове накнаде банкарских услуга, па одредба уговора о кредиту којом се корисник кредита обавезује да банци плати трошкове кредита није ништава под условом да је понуда банке садржала јасне и недвосмислене податке о трошковима кредита. Трошкови које банка обрачунава приликом одобравања кредита, или који су познати на дан обрачуна и које банка обрачунава клијентима у току реализације кредита, могу бити посебно исказани у уговору о кредиту као обавеза корисника кредита било у процентуалном износу, или апсолутној вредности, али услов је да морају бити наведени у понуди банке тако јасно и недвосмислено да корисник кредита ниједног тренутка не буде доведен у заблуду о којим је трошковима реч. Уколико то није случај, одредба уговора о кредиту јесте ништава, па у описаној ситуацији нема потребе за разматрањем правног питања од општег интереса, или правног питања у

интересу равноправности грађана, као ни потребе за новим тумачењем права, јер су нижестепени судови поступили у складу са ставом Врховног касационог суда поводом спорног правног питања. Исто се односи и на одлуку нижестепених судова којима је претходно утврђена ништавост уговорних одредби којима је банка пустила тужиоцу у течај кредит изражен у иностраној валути, према куповном курсу банке, а уговорила враћање кредита по продајном курсу банке. Валутна клаузула се може правно ваљано уговорити у циљу очувања једнакости узајамних давања, једнаке вредности пласираних кредитних средстава и враћеног износа динарског дуга, али уговарањем различитог курса по коме се пласирају и враћају кредитна средства се управо нарушава једнакост узајамних давања. Даље, одредбама уговора које банци, као јачој уговорној страни, дају могућност једностране измене уговорене каматне стопе у складу са њеним интерним одлукама о каматним стопама нарушава се начело равноправности уговорних страна, будући да су такве одредбе неодређене и неодредиве садржине, а узроци промене каматне стопе не могу се јасно диференцирати и издвојити. Овакве одредбе уговора за свој предмет имају неодредиву обавезу корисника кредита. Одлуке нижестепених судова, којима је утврђена ништавост оваквих одредби, у складу су са ставом Врховног касационог суда исказаним у бројним одлукама. Стога побийана пресуда, заснована на таквим утврђењима ништавости појединих одредаба уговора о кредиту није супротстављена ставовима исказаним у судској пракси. Питање последица ништавости одредаба уговора такође не захтева разматрање питања од општег интереса или правна питања у интересу равноправности грађана, нема потребе за уједначавањем судске праксе, нити за новим тумачењем права.

На основу члана 404. став 2. Закона о парничном поступку одлучено је као у ставу првом изреке.

Врховни касациони суд је испитао дозвољеност изјављене ревизије применом одредбе члана 410. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ 72/11...18/20) нашао да ревизија туженог није дозвољена.

Тужилац је против туженог поднео тужбу дана 12.05.2020. године, ради исплате стеченог без основа по основу претходно утврђене ништавости уговорних одредби о плаћању накнаде за обраду кредитног захтева, одредби којима је уговорена отплата обавезе по продајном курсу банке важећем на дан отплате, као и промене камате сагласно са интерним актима банке. Вредност предмета спора у конкретном случају износи 489.023,01 динар, што према средњем курсу Народне банке Србије на дан подношења тужбе износи 4.158,36 евра.

Одредбом члана 487. став 1. Закона о парничном поступку, прописано је да у поступку у привредним споровима, спорови мале вредности су спорови којима се тужбени захтев односи на потраживања у новцу који не прелази динарску противвредност од 30.000 евра према средњем курсу Народне банке Србије на дан подношења тужбе. Одредбом члана 479. став 6. истог Закона прописано је да у споровима мале вредности против одлуке другостепеног суда није дозвољена ревизија.

У конкретном случају ради се о привредном спору мале вредности из одредбе члана 487. Закона о парничном поступку, те се закључује да је изјављена ревизија сходно одредби члана 479. став 6. Закона о парничном поступку недозвољена.

Из наведених разлога, на основу члана 413. Закона о парничном поступку одлучено је као у ставу другом изреке решења.

**Председник већа-судија
Бранко Станић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић